

МИРЪТ - НАДЕЖДА НА ПЛАНЕТАТА

Изказвания

16/6/77

От страница 3

даме и издаваме, е въпрос на собствен свободен избор.

Също така ще се съгласим, че главен критерий за подбора трябва да бъде художествената стойност на произведението — истинската художествена литература, която отразява в себе си най-добрите творчески сили на всяка страна, на всеки народ и която литература е способна при взаимната размяна да допринесе за взаимното сътрудничество и взаимното разбиране.

Също така ще се придържаме към принципа за равнопоставеност на независимостта на всички страни и невмешателство във вътрешните работи на държавите. Тези принципи бяха приети от конференцията в Хелзинки и би трябвало да се използват от всички за размяна на духовно богатство на народите, взаимно, в пълен мащаб.

Органичната нужда на човешката дейност и стремеж да се тласне човекът, макар и малко, напред, струва ми се, ярко се изразява от политическото кредо на нашия народен творец Вилем Завада — един от участниците в тази наша среща. Цитирам: „Никога не сме стояли настрана, винаги сме разоравали целината, винаги разбивахме твърдата глина, винаги се стремяхме към висотата.“

Ние не можем да стоим настрана от това, което се случва в света.

Това според моето мнение доказва и тезата, че ние имаме задължението към духа на Хелзинки и че този дух е станал съдия на нашите творчески дела и в бъдеще ще бъде максимата, с която обществеността ще измерва стойността на нашия културен принос.

Но тук си задавам въпроса: мир — какво е всъщност това?

Разбира се, „състоянието“ мир не се довежда само от това, че замлъкват оръжията.

Не е време на мир, ако е пропагандно насъскване се отрича общественият строй и се дискриминират раси, фалшифицират се исторически факти...

Предателство спрямо мира е, ако икономическото богатство на мира съответствие в политическа злоупотреба с гласа и в демонстриране на военна сила.

Как да се свърже мирът с едно време, в което преситени общества демонстрират своите глупости пред очите на милиони сладни и жадни, в което със символи, които означават любов, опрощение и надежда, се злоупотребява като със символи на брутално варварство.

Трябва ни една нова ера, за да стигнем до валидна дефиниция на понятието „мир“, и се нуждаем от нова ера, за да превърнем съдържанието на тази дефиниция в дей-

ка, стане начало на една кампания, която няма да престане да апелира към съвестта на света.

Ако състоянието на мир стане необходимо за всички народи, то ние, писателите, трябва да станем негови апологети!

Ели Пеониду

КИПЪР

Хиляди, стотици хиляди войни са се развихрили над нашата планета, малки и големи, и поети и писатели са писали срещу унищожението, срещу войната.

Такава една война избухна преди три години в моята родина — Кипър. Тя не беше голяма и не продължи много дълго — само един месец. Но този къс период от време беше достатъчен, за да оплакваме шест хиляди мъртъвци, достатъчен, за да превърне двеста хиляди души в отшелници, и то в една малка страна, която има само 9000 кв. км територия.

Не за първи път Кипър бе подложен на ужасяващата действителност на войната. Цялата история на този малък народ, на тази мал-

ка за демокрация. Поезията на Пабло Неруда в Чили носи надежда на чилийския народ. Младите вьетнамски партизани са се борили, носейки в джобовете си стихове на свои поети. В сърцата на испанците е била наслоена ненавист срещу франкисткия режим. Какво да кажем за смелите защитници на Ленинград, на целия съветски народ, който се е борил срещу немското нашествие? Поезията на Христо Ботев е вървявала със смелост българския народ, за да се бори за своето освобождение.

И тъй, след като направих този обход в поезията на много страни, ще се върна в моята малка страна. Имам чувството, че винаги сме на ръба на нещастие, на ръба на възможността да изчезнем. А пък причините са толкова нереални. Защо трябва да се бием ние — гърците и турците? Вярно е, че нашите два народа имат различия по отношение на история, по отношение на религия и на език. Но двете страни знаеха да се уважават взаимно. Гърците и турските кипърци са живели съвместно и са участвували заедно в сватби на турски двойки, заедно сме чувствували турския Байрам и гръцкия Великден. В Кипър на нас не са ни чужди думи

към тях. Онези, които чувствуват омраза, са реакционерите, независимо от техния език.

Аз съм сигурна, че и турските кипърци чувствуват същото към нас. Ние правим всичко, което можем, за да преведем всички големи и значими произведения на литературата. И макар че нямаме такива възможности, днес ние сме убедени, че това ще стане някой ден, затова, защото изкуството не знае никакви прегради. Напротив. Изкуството заличава всякакви ограничения, заличава всички граници.

И затова позволете ми да се обърна към турските писатели и да им кажа, че срещи като тази са изключително важни, за да разберем проблемите, такива, каквито те са действително, и за да се задължим като хора на перото и на умствения труд да положим всички усилия, за да се преодолеят конфликтите, да се сложи край на враждата. Там, където съществува опасност от война, поезията има за цел да издигне своята стена, своята цъфтяща стена на съпротива срещу злото.

Тази среща тук, в България, фактически би трябвало да се счита като едно продължение на Заключителния акт на Съвещанието в Хелзинки и ни дава възможност да покажем силата и мощта

Имре Добози

УНГАРИЯ

Искам преди всичко да изкажа благодарност на нашите домакини за това, че създадоха възможност да се осъществи тази среща, че я организираха отлично.

Ние говорим за мира, за чувството ни за отговорност, която носим за мира. Не възнамерявам да отнемам на държавниците и политиките тяхната първенстваща отговорност, но правилно и необходимо е да бъде изтъкнато по какъв начин ние, писателите, чрез своите творби и обществена дейност можем да служим на тази основна предпоставка за нашето съществуване, на решенията на заключителния документ от Хелзинки.

Ние, писателите, се занимаваме с много работа. Правим изказвания, даваме интервюта, дискутираме. Но основното в нашата дейност е да творим. И аз искам да наблегна на значението на нашите творби. Наистина ценните произведения дават повече от всичко друго една по-цялостна картина за човека, за неговия живот и начин на мислене, за неговите качества, за неговото отношение към света. И

та може да става в ущърб на колектива. В това и по още много работи се различаваме един от друг. Това също са реалности. Като се съобразяваме с тези реалности обаче, ние с готовност контактуваме, сприятеляваме се или спорим с нашите съвременници, имащи други възгледи: в интерес на сближаването, на разбирателството, в интерес на това, щото земята най-после да се превърне в глобус на човешкото съжителство.

Вратите ни са отворени, намеренията и поведението ни недвусмислени, за това между другото свидетелствуват и фактът, че през миналата година нашата десетмилионна страна бе посетена от 9 в повече милиона туристи.

Три десетилетия глътбът на мира на Пикасо лети над Европа. Наша задача е да бдим никога да не може да насочи оръжие в този глътб.

Елтън Фекс

САЩ

Приемете поздравите ми, колеги писатели. Очарован съм от покана та на Съюза на българските писатели.